

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**DĖL SAVIVALDYBĖS ĮMONĖS BIRŽŲ AGROLABORATORIJOS
FINANSINIO AUDITO REZULTATŲ**

2019 m. balandžio 15 d. Nr. K14-4

Su audito ataskaita galima susipažinti
Biržų rajono savivaldybės interneto puslapyje adresu www.birzai.lt

TURINYS

IŽANGA	3
AUDITO APIMTIS IR METODAI	4
AUDITO REZULTATAI	7
1. Dėl metinio finansinio ataskaitų rinkinio.....	6
2. Santykiniai Įmonės veiklos rodikliai	7
3. Dėl apskaitos.....	8
4. Dėl darbo užmokesčio	8
5. Dėl informacijos skelbimo interneto svetainėje.....	9
REKOMENDACIJOS	9
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	10

IŽANGA

Finansinis auditas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu,¹ Biržų rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos 2019 metų veiklos planu² ir vykdant Savivaldybės kontrolierės 2019 m. kovo 5 d. pavedimą Nr. K7-1. Finansinį auditą (toliau – auditas) atliko Savivaldybės kontrolierė Žaneta Eriksonienė.

Audituojamas subjektas – Savivaldybės įmonė Biržų agrolaboratorija (toliau – Įmonė), kuri nuosavybės teise priklauso Biržų rajono savivaldybei ir jai perduoda ir jos įsigytą turtą valdo, naudoja bei juo disponuoja patikėjimo teise. Įmonė yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo. Įmonės tikslas – tenkinti viešuosius interesus teikiant viešąsias paslaugas. Įmonės teisinė forma – savivaldybės įmonė.

Įmonės adresas – Dagilio g. 5A, LT-40711, Biržai, juridinio asmens kodas – 154724428.

Įmonės veiklos tikslas – teikti viešąsias paslaugas juridiniams ir fiziniams asmenims atliekant tyrimus, nustatant geriamo vandens kokybę ir nutekamųjų bei paviršutinių vandenų valymo kokybę. Šį tikslą Įmonė įgyvendina vykdydama įstatymų neuždraustą ūkinę veiklą, iš to gaudama pajamas ir pelną bei finansiškai save išsilaikydama.

Audituojamas laikotarpis – 2018 metai.

Audituojamu laikotarpiu Įmonės direktoriaus pareigas ėjo laborantė Irma Ilkevičienė. Buhalterio pareigas – Zita Šlēgerienė, nuo 2018 m. sausio 9 d. iki 2018 m. liepos 11 d. ją pavadavo Irena Micevičienė.

Audito tikslas – įvertinti 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio duomenis ir pareikšti nuomonę apie duomenų tikrumą bei teisingumą.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansinių ataskaitų rinkinį pareiškima audito išvadoje.

Auditas buvo planuojamas ir atliktas taip, kad būtų gautas pakankamas užtikrinimas dėl metinio finansinių ataskaitų rinkinio duomenų tinkamo ir teisingo pateikimo.

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktas.

² Savivaldybės kontrolieriaus 2018 m. spalio 15 d. įsakymas Nr. K2-11 „Dėl 2019 metų veiklos plano patvirtinimo“.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Įmonės veikla buvo vertinama analizuojant Įmonės pateiktus 2018 m. finansinių ir veiklos ataskaitų rodiklius. Išankstinio tyrimo ir audito proceso planavimo metu mes vertinome ankstesnio audito metu teiktų rekomendacijų įgyvendinimą, susipažinome su Įmonės veikla ir organizacine struktūra, apskaitos sistema, esama vidaus kontrolės aplinka, siekėme nustatyti, ar įdiegtos reikiamos vidaus kontrolės procedūros, ar jos yra pakankamos ir užtikrina teisingą lėšų panaudojimą, analizavome Įmonės parengtas tvarkas, taisykles, nuostatus bei pareigybių aprašymus.

Atsižvelgiant į audituojamo subjekto įgimtą ir kontrolės riziką, pasirinkta 1,5 proc. reikšmingumo suma pagal turimą turtą 2018 m. gruodžio 31 d. balanso duomenimis. Tai sudaro 653 Eur. Nustatytas darbinis reikšmingumas 75 proc. arba 490 Eur pagal 2018 m. gruodžio 31 d. balansą.

Audito metu, radus klaidą konkrečioje audito srityje bus atsižvelgta į tos klaidos pobūdį, aplinkybes ar konteksto, kuriems esant jos atsirado ir jos kokybinę reikšmę. Konkrečiais atvejais reikšminga gali būti pripažinta ir klaida, kuri yra mažesnė už nustatytą reikšmingumo lygį.

Vertinome Įmonės 2018 metų Kontrolės ir audito tarnybai pateiktus finansinių ataskaitų rinkinio duomenis. Jį sudarė:

- 2018 m. gruodžio 31 d. balansas;
- 2018 m. gruodžio 31 d. pelno (nuostolių) ataskaita;
- 2018 m. gruodžio 31 d. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 2018 m. gruodžio 31 d. pinigų srautų ataskaita;
- 2018 m. finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

Vertinome 2018 m. Įmonės veiklos ataskaitą. Audito metu vertintas Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumas.

Įmonė buhalterinę apskaitą tvarko ir finansines ataskaitas sudaro vadovaudamasis Buhalterinės apskaitos įstatymu³, Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu⁴, Pelno mokesčio įstatymu⁵ ir Verslo apskaitos standartais⁶.

Pagal Įmonės balanso 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis, turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų likutis 2018 m. pradžioje sudarė iš viso 34 867 Eur, pabaigoje – 38 994 Eur. Įmonės ilgalaikis turtas 2018 m. pradžioje sudarė iš viso 11 781 Eur, pabaigoje – 11 325 Eur, atitinkamai trumpalaikis turtas – 25 727 Eur ir 32 035 Eur, iš jų per vienerius metus gautinos sumos – 1 766 Eur ir 2 177 Eur. Įmonės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai 2018 m. pradžioje sudarė iš viso 2 667 Eur, pabaigoje – 4 515 Eur, tai per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai. Pagal Įmonės 2018 metų gruodžio 31 d. Pelno (Nuostolių) ataskaitos duomenis visos Įmonės pajamos sudarė 43 367 Eur, visos sąnaudos sudarė 38 988 Eur, veiklos rezultatas – pelnas prieš apmokestinimą 4 379 Eur, grynasis pelnas – 4 160 Eur.

³ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos 2001 m. lapkričio 6 d. įstatymas Nr. IX-574.

⁴ Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės 2015 m. gegužės 14 d. įstatymo Nr. IX-575 pakeitimo įstatymas Nr. XII-1696.

⁵ Lietuvos Respublikos pelno mokesčio 2001 m. gruodžio 20 d. įstatymas Nr. IX-675.

⁶ Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarnybos 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimas Nr. 1 „Dėl verslo apskaitos standartų patvirtinimo“.

Finansinis auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad metinėse finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o lėšos ir turtas valdomi ir naudojami teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl audito apribojimų ir todėl, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių. Audito metu atlikta išsami rizikos analizė, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas. Audito procedūros buvo atliktos audito srityse, atrinkus audito pavyzdžius, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Vertindami vidaus kontrolę, siekėme nustatyti, ar įdiegtos reikiamos vidaus kontrolės procedūros, ar jos yra pakankamos, ar jos užtikrina teisingą lėšų panaudojimą, analizavome Įmonės parengtas tvarkas, taisykles ir nuostatus.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, tikrinimo, paklausimo ir analitinės procedūras, nagrinėjant teisės aktus, reglamentuojančius audituojamas sritis, nagrinėjant Įmonės veiklos ir finansines ataskaitas bei kitus dokumentus. Renkant audito įrodymus buvo laikomasi nuostatos, kad visi pateikti dokumentai ar jų kopijos yra išsamūs bei teisingi. Audito metu surinkome įrodymus audito nuomonei pareikšti.

Audito ataskaitoje pateikti pastebėjimai ir rekomendacijos gali padėti spręsti Įmonėje šio audito metu nustatytas ir ataskaitoje įvardintas problemas.

AUDITO REZULTATAI

1. Dėl metinio finansinio ataskaitų rinkinio

Ilgalaikis turtas

Įmonės nematerialusis ir materialusis turtas balanse apskaitomas likutine verte. Ilgalaikiu materialiuoju turtu pripažįstamas materialusis turtas, kurio įsigijimo vertė nustatyta Įmonės apskaitos politikoje⁷ ir yra ne mažesnė kaip 145 Eur, o turto likvidacinė vertė yra 10 procentų nuo įsigijimo vertės. Įmonės ilgalaikis turtas pagal balanso duomenis per 2018 m. sumažėjo 456 Eur (2018 m. pradžioje buvo 11 781 Eur, pabaigoje – 11 325 Eur), jį sudaro pastatai ir statiniai – 9 586 Eur, transporto priemonės – 143 Eur ir kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai – 1 596 Eur. Per 2018 metus apskaičiuota 456,24 Eur nusidėvėjimo, ilgalaikio turto per 2018 m. neišgyta. Įmonė nematerialaus ir finansinio turto neturi.

Trumpalaikis turtas

Įmonės trumpalaikis turtas 2018 m. gruodžio 31 d. palyginus su 2017 m. gruodžio 31 d. padidėjo 6 308 Eur (2018 m. gruodžio 31 d. buvo 32 035 Eur, 2017 m. gruodžio 31 d. – 25 727 Eur): atsargos sumažėjo 173 Eur, per vienerius metus gautinos sumos padidėjo 411 Eur, pinigai ir pinigų ekvivalentai padidėjo 6 070 Eur.

Įmonės atsargų likutis 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 1 566 Eur, jį sudaro reagentai ir degalų likutis. Sunaudotos atsargos nurašomos kas mėnesį pagal surašytus sunaudojimo aktus ir įtraukiamos į realizuotų paslaugų savikainą.

Įmonės per vienerius metus gautinos sumos 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 2 177 Eur, iš jų pirkėjų skolos – 2 093 Eur.

Įmonė banko sąskaitose 2018 m. gruodžio 31 d. turėjo 28 292 Eur, iš jų 6 632 Eur terminuoti indėliai. Kasoje pinigų likučio metų pabaigoje nebuvo.

Nuosavas kapitalas

Įmonės nuosavas kapitalas palyginus su 2017 m. padidėjo 4 127 Eur ir 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 38 994 Eur. Nuosavas kapitalas padidėjo dėl ataskaitinių metų pelno – 4 160 Eur.

Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai

Įmonės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai 2018 m. gruodžio 31 d. buvo 4 515 Eur, iš jų 1 568 Eur skolos tiekėjams už suteiktas paslaugas ir prekes, 219 Eur mokėtinas pelno mokestis, 2 572 Eur su darbo santykiais susiję įsipareigojimai (tai yra sukaupti darbuotojų atostogų kaupiniai) bei 156 Eur kitų mokėtinų sumų.

Pajamos

Įmonės pardavimo pajamos 2018 m. sudarė 43 354 Eur, palyginus su 2017 m. jos išaugo 4,0 proc. (2017 m. buvo 41 672 Eur). Pajamų augimą lėmė išaugęs klientų atsiradimas bei vienkartiniai užsakymai.

Sąnaudos

Įmonės sąnaudos 2018 m. buvo 38 988 Eur (iš jų 23 176 Eur sudarė pardavimo savikaina ir 15 812 Eur bendrosios ir administracinės sąnaudos). Per 2018 m. pardavimo savikaina sumažėjo 6 655 Eur, bendrosios ir administracinės sąnaudos padidėjo 4 008 Eur. Didžiausią sąnaudų dalį sudarė:

⁷ SI Biržų agrolaboratorijos direktoriaus 2018 m. liepos 27 d. įsakymas Nr. BV-16 „Dėl Savivaldybės įmonės Biržų agrolaboratorija apskaitos politikos patvirtinimo“.

- darbuotojų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos – 28 665,35 Eur;
- tiesioginės gamybos sąnaudos – 5 694,62 Eur;
- suteiktų paslaugų savikaina – 856,70 Eur;
- kitos bendraūkinės sąnaudos – 1 674,28 Eur;
- remonto ir eksploatacijos sąnaudos – 1 538,28 Eur.

2. Santykiniai Įmonės veiklos rodikliai

Vertinimo rodiklis	Formulė	Rezultatas	Vertinimas
Atsargų apyvartumas	Atsargos / Pardavimų savikaina * 360 d.	24,33	Vidutiniškai po įsigijimo atsargos sunaudojamos per 24 d. Tai geras rodiklis, nes įstaiga yra įsigijusi atsargų, kurias sunaudoja per 24 dienas
Likvidumo koeficientas	Trumpalaikis turtas / trumpalaikių įsipareigojimai	7,10	Rodiklis rodo, kad įstaigos mokumas geras, kadangi trumpalaikis likvidus turtas padengia trumpalaikius įsipareigojimus
Bendras Įmonės skolos rodiklis	Visi įsipareigojimai / visas turtas x 100	10,38	Rodiklis rodo, kiek įmonės turto finansuojama skolintomis lėšomis. Įmonės mokumas geras, jei bendra skola sudaro iki 30 proc. (kuo mažesnis bendros skolos rodiklis, tuo geresnė įmonės finansinė būklė). Įmonės bendra skola 2018 metais sudarė 10,38 proc., įmonės finansinė būklė yra gera.
Viso turto apyvartumas (kartais)	pardavimų pajamos/visas turtas	1,00	Tai santykis tarp pardavimų ir viso turto. Jis rodo, kaip efektyviai įmonė naudoja turimą turtą realizacijos procesui užtikrinti arba kiek kiekvienam turto eurui tenka pardavimų. Rodiklis laikomas geru virš 2. Šiuo atveju apskaičiuotas rodiklis nėra palankus.
Veiklos rezultato (perviršio/deficito) pokytis per 2018 metus	2018 m. pelnas – 2017 m. pelnas	4 309,0	2018 metais įstaiga turėjo 4 379,0 Eur pelną prieš apmokestinimą. Per 2018 m. pelnas padidėjo 4 309,0 Eur. Rodiklis rodo, kad pelno augimo tempai išaugo. Kadangi ir iš ankstesnių metų Įmonė turėjo perviršio, tai ši suma po truputėlį auga.

Pardavimų grynojo pelningumo rodiklis	grynasis pelnas/pardavimai x 100	9,60	Šis rodiklis parodo kokia grynojo pelno dalis tenka vienam pardavimo vienetui. Laikoma, kad įmonės pelningumas yra geras, jei rodiklio reikšmė svyruoja tarp 10 ir 25 proc. Įmonės grynojo pelningumo rodiklis 2017 metais buvo sudarė 0,16 proc., o 2018 m. padidėjo iki 9,6. Nors rodiklis 2018 m. išaugo, tačiau jei jis mažesnis nei 10, gali būti laikomas problematišku.
---------------------------------------	----------------------------------	------	--

Veiklos tęstinumo vertinimas

Atlikta rodiklių analizė rodo, kad Įmonė laikysis veiklos tęstinumo principo ir gali tęsti veiklą po finansinių ataskaitų dienos bei atlikti jai pavestas funkcijas, vykdyti teisės aktuose nustatytus įsipareigojimus. Tačiau Įmonės pelningumas nėra pakankamas, nes pardavimų grynojo pelningumo rodiklis nesiekia 10 proc.

3. Dėl apskaitos

Įmonė pagal 2017 m. lapkričio 7 d. sutartį banke turi terminuotą indėlį, kurio likutis 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 6 645,01 Eur. Ši suma neteisingai apskaitoma 271 sąskaitoje „Sąskaitos banke“, o 2018 m. gruodžio 31 d. Balanse rodoma B dalies 4 eilutėje „Pinigai ir pinigų ekvivalentai“. Terminuoti indėliai turi būti apskaitomi 262 balansinėje sąskaitoje „Terminuoti indėliai“ 2-ojo verslo apskaitos standarto 30 p.⁸ nustatyta, kad Balanse trumpalaikių investicijų straipsnyje parodomas parduoti laikomos įmonių grupės įmonių akcijos ir kitos investicijos, pavyzdžiui, **terminuotieji indėliai**, įsigyti vertybiniai popieriai, dėl išvestinės finansinės priemonės atsiradęs trumpalaikis finansinis turtas. Įmonės patvirtintame įmonės sąskaitų plane „Terminuotų indėlių“ sąskaitos nėra.

4. Dėl darbo užmokesčio

Darbuotojui (vairuotojui) 2018 m. lapkričio mėn. neteisingai priskaičiuotas darbo užmokestis. Priskaityta 80 Eur, o turi būti 84 Eur.

2018 m. sausio mėn. darbuotojui (buhalterei) neteisingai apskaičiuota ligos išmoka iš darbdavio lėšų už 2 pirmas darbo dienas. Ligos išmoka, kurią moka darbdavys dvi pirmąsias kalendorines nedarbingumo dienas, negali būti mažesnė negu 80 procentų ir didesnė negu 100 procentų išmokos gavėjo **vidutinio** darbo užmokesčio, apskaičiuoto Vyriausybės nustatyta tvarka⁹. Apskaičiuojant vidutinį darbo užmokestį skaičiuojamas laikotarpis yra trys paskutiniai kalendoriniai mėnesiai einantys prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis¹⁰. Apskaičiuojant laikotarpis turėjo būti gruodžio, lapkričio, spalio mėnesiai, tačiau paskaičiuota lapkričio, spalio, rugsėjo mėnesiai. Atsiskaitymo ir išmokėjimo žiniaraštyje - 16,98 Eur, o turi būti 17,52 Eur.

⁸ Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2015 m. birželio 16 d. įsakymas Nr. VAS-41 „Dėl 2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“ tvirtinimo“

⁹ Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 14 str. 1 p.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimo Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“ patvirtinto „Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašo“ 5.1. p.

5. Dėl informacijos skelbimo interneto svetainėje

Lietuvos Respublikos 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 „Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ 13 punkte nurodyti kokie skyriai ir jų sritys privalo būti įstaigos interneto svetainėje. Įmonė turi interneto svetainę <https://www.birzuagrolaboratorija.lt/>, tačiau internetinėje svetainėje patalpinta informacija neatitinka minėto nutarimo bendrųjų reikalavimų.

REKOMENDACIJOS

Savivaldybės įmonės Biržų agrolaboratorijos direktoriui:

1. Terminuotą indėlį buhalterinėje sąskaitoje apskaityti laikantis 2-ojo verslo apskaitos standarto nuostatų.

2. Vidutinį darbo užmokestį skaičiuoti vadovaujantis Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašo nuostatomis, spręsti klausimą dėl neteisingai apskaičiuoto ir išmokėto darbo užmokesčio.

3. Peržiūrėti ir įkelti į Įmonės internetinę svetainę informaciją, kuri nustatyta pateikti Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms apraše.

Savivaldybės kontrolierė

Žaneta Eriksonienė

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

SĮ Biržų agrolaboratorijai

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės ir veiksmai rekomendacijai įgyvendinti	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)	Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakingas darbuotojas
1	2	3	4	5
1.	Terminuotą indėlį buhalterinėje sąskaitoje apskaityti laikantis 2-ojo verslo apskaitos standarto nuostatų	Papildyta apskaitos politika 26 sąskaita „Trumpalaikės investicijos“, 2623 sąskaita „Terminuoti indėliai“. Įsakymas 2019-04-15 Nr. BV-4	2019-04-30	Buhalterė
2.	Vidutinį darbo užmokestį skaičiuoti vadovaujantis Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašo nuostatomis, spręsti klausimą dėl neteisingai apskaičiuoto ir išmokėto darbo užmokesčio	Vidutinis darbo užmokestis perskaičiuotas, nepriemoka išmokėta	2019-04-30	Buhalterė
3.	Peržiūrėti ir įkelti į Įmonės internetinę svetainę informaciją, kuri nustatyta pateikti Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms apraše	Peržiūrėti ir paviėšinti informaciją internetiniame puslapyje	2019-06-30	Direktorė

Plano sudarymo paaiškinimas:

1–2 lentelės stulpelius užpildo Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos darbuotojai, atlikę auditą;
3–5 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas.